

"...

I- İPTAL VE YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMLERİNİN GEREKÇESİ

Yürürlüğün durdurulması istemini de içeren 25.12.1996 günlü dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

"I- YASANIN BİRİNCİ MADDESİ İLE GETİRİLEN DÜZENLEME ANAYASA'YA AYKIRIDIR

a) 1. inci maddenin 1. ve 2. fıkralarının Anayasa'ya aykırılığı:

Yasa'nın 1. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında aşağıdaki hükümler yer almaktadır. "Gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri, bir defaya mahsus olmak üzere esas faaliyetleri ile ilgili olarak işletmelerinde mevcut olduğu halde kayıtlarında yer almayan kıymetli maden (altın, platin ve gümüş) ve kıymetli taşlar (elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebircet ve inci) ile bunlardan yapılmış ziynet eşyasını cins, vasıf ve miktarlarını belirten bir beyanname ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi izleyen ay içerisinde bağlı oldukları vergi dairelerine bildirmek kaydıyla Kanunun yürürlüğe girdiği tarihteki borsa rayici, borsa rayici olmayanlar da emsal bedeli üzerinden defterlerine intikal ettirebilirler. Emsal bedelinin, Vergi Usul Kanunu'nun 267 nci maddesi uyarınca tespitinde maliyet bedeli esası uygulanmaz. Ayrıca mükellefler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kayıtlarında yer alan aynı neviden emtia stoklarını yukarıda belirtilen değerlendirme ölçülerine göre aynı tarih itibarıyla değerlemek suretiyle hesaplayacakları değerlendirme farklarını da beyan ederek, maliyet bedeline ilave edebilirler. Beyannamenin; ihtiva edeceği bilgiler ile verileceği yeri ve beyana ilişkin diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir."

Yukarıdaki fıkra hükmüne göre beyan edilecek emtiadan külçe altın % 6, diğerleri % 7 ve değerlendirme farkları % 6 oranında vergiye tabi tutulur. Bu suretle tahakkuk ettirilen vergi, ilk taksiti beyanname verme süresi içinde, ikinci ve üçüncü taksitler de beyanname verme süresini izleyen birinci ve ikinci aylar içinde olmak üzere üç eşit taksitte ödenir. Ödenen bu vergiler, gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider addolunmaz."

Madde metninden anlaşılabileceği, yasa gerekçesinde de açıkça görülebileceği üzere; bir kısım vergi mükellefinin yürürlükteki vergi yasalarına aykırı davranmak suretiyle vergi kaçakçısı durumuna düştüğü, bu fiili de değeri artan stoklarını gizlemek, gizlenen stoklarla ilgili satışlarını da göstermemek suretiyle yaptıkları kabul edilmekte ve bu kesime belge düzeni içerisine geçirmedikleri kıymetli maden ve ziynet eşyaları için stok affı getirilmektedir.

Bu tür vergi kaçakçılığını meşrulaştırma çabasına gerekçe olarak ise; "enflasyon nedeni ile değerleri artan stoklardan ötürü doğan zahiri kârdan vergi ödenmesi" gösterilmektedir.

Ülkemizde yıllardır hüküm süren kronik enflasyona karşın, enflasyon muhasebesinin uygulanmasına olanak veren yasa değişikliklerinin gerçekleştirilemediği doğrudur. Öyle olunca da değeri artan stoklardan doğan zahiri kârdan -başka bir deyişle sermaye üzerinden- vergi ödenmesi sonucu ile karşılaşilmektedir.

Ancak; 4213 sayılı Yasa, sorunu sadece kuyumcu tüccarın sorunu olarak ele almıştır. Oysa sorun, ticari ve sınai faaliyetleri nedeniyle gelir ve kurumlar vergisi yükümlüleri olan herkes yönünden ortaya çıkmaktadır.

Bu özellikleri ile 4213 sayılı Yasa, anayasal vergi adaleti kuralları olan "genel vergilendirme" ve "vergilendirmede eşitlik" ilkelerine, dolayısıyla da Anayasa'nın 10. ve 73. maddelerine aykırı düşmektedir. Vergi yasası önünde eşitlik ilkesinden ve mali güce göre vergilendirme ilkesinden ayrılmayı haklı kılan bir neden, kuyumcu tüccar için söz konusu değildir. Vergi sistemimizde enflasyon muhasebesi ile ilgili yeterli hükümler bulunmamasının mağduru sadece kuyumcu tüccar değildir. Tüccar içinde bu kesimin diğer kesimlere göre "özellikli" ya da "ayırık" bir konumu bulunmamaktadır. Yasa, ekonomik mantığın kabul edemeyeceği ölçüde bir ayırımcılık yapmaktadır.

4213 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında öngörülen stok affı düzenlemesi, kapsam dışında kalan tüccar açısından rekabet koşullarını ölçsüz biçimde değiştirdiğinden Anayasa'nın çalışma, sözleşme ve girişim özgürlüğünü öngören 48. maddesi ile bunun uzantısı olan bireylerin maddi ve manevi varlıklarının geliştirilmesini öngören 5. ve 17. maddelerine de aykırıdır.

4213 sayılı Kıymetli Maden ve Ziynet Eşyası Beyanı Hakkında Kanunun yukarıda belirtilen ve vergi yasası önünde eşitlik ilkesine, çalışma, sözleşme ve girişim özgürlüğüne aykırı olan 1. ve 2. fıkraları, hukuk devletinin "yasaların genelliği" ilkesine aykırılığı nedeniyle Anayasa'nın hukuk devleti ilkesini öngören 2. maddesine; temel hak ve özgürlüklere getirdiği sınırlama açısından da "demokratik toplum düzeninin gereklerine" aykırılığı dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesine uygun düşmemektedir. Bu nedenlerle 4213 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 1. ve 2. fıkralarının iptali istenmektedir.

b) 1. maddenin 5. fıkrasının Anayasa'ya aykırılığı:

4213 sayılı Kıymetli Maden ve Ziynet Eşyası Beyanı Hakkında Kanun'un 1. maddesinin 5. fıkrasına göre, "Bu Kanuna göre beyan edilen emtia hakkında 3065 sayılı Kanun'un 4008 sayılı Kanunun 30 uncu maddesiyle değişik 9 uncu maddesinin 2 numaralı bent hükmü uygulanmaz ve ödenecek katma değer vergisinden indirim yapılamaz."

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun bu hükümle uygulanması durdurulan 9 uncu maddesinin 2 nci bendine göre de, "Fiili ya da kaydi envanter sırasında belgesiz mal bulundurulduğu veya belgesiz hizmet satın alındığının tespiti halinde bu alışlar nedeniyle ziyan uğratılan katma değer vergisi, belgesiz mal bulundurulan veya hizmet satın alan mükelleften aranır."

Bu hüküm 4008 sayılı Yasa ile Katma Değer Vergisine girmiş olan ve bu verginin denetimi açısından büyük önem taşıyan bir hükümdür. İşletmesinde belgesiz mal bulunduran herhangi bir tacir bu düzenleme uyarınca vergilendirilirken 4213 sayılı Yasa kapsamına giren tüccar kesimine bu hükmü de "ek ayrıcalık" olarak uygulamamak, genel adalet kurallarına ve hakkaniyete aykırı olduğu gibi, yukarıda belirtilen aynı gerekçelerle Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 17., 48. ve 73. maddelerine aykırıdır. Bu nedenle, 4213 sayılı Yasa'nın 1. maddesinin 5. fıkrasının iptali istenmektedir.

II. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

Esas Sayısı : 1996/76

Karar Sayısı : 1998/6

Anayasa Mahkemesi bilindiği gibi ilk kez 509 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin iptali için açılan davada "yürürlüğün durdurulması" kararı vermiş, daha sonra açılan iptal davalarında da aynı yönde ya da yürürlüğün durdurulmasının reddi yönünde kararlar vermiştir.

Bu davada da yürürlüğün durdurulması istemi vardır. İptal gerekçelerinde açıklanmaya çalışılan Anayasa'ya aykırılık durumlarının bu davada yürürlüğün durdurulmasını gerektiren önemli yönleri vardır.

İptali istenen yasanın, iptal hükmü verilinceye kadar uygulanması durumunda giderilmesi olanaksız zararlar ortaya çıkabilecek ve çok açık hukuka aykırılık da söz konusu olacaktır. Böyle bir durumda iptal davası ile amaçlanan adaletsizliğin giderilmesi tamamen ya da kısmen gerçekleşemeyecektir. Bu nedenle yürürlüğün durdurulması isteminde bulunmaktadır.

Sonuç Ve İstem

Yukarıda belirtilen nedenlerle, 4213 sayılı Kıymetli Maden ve Ziynet Eşyası Beyanı Hakkında Kanun'un 1. maddesinin dilekçemizde Anayasa'nın 2., 5., 10., 13., 17., 48. ve 73. maddelerine aykırı olduğu belirtilen 1., 2. ve 5. fıkralarının "iptaline", gerekçeli iptal kararı Resmi Gazetede yayımlanana kadar geçen sürede, bu yasaya dayanılarak yapılacak işlemlerin açıkça hukuka aykırı olacağı ve giderilmesi mümkün olmayacak zararlara yol açacağı için "yürürlüğün durdurulmasına" karar verilmesini saygılarımızla arz ederiz.""